

Z A D A N I E **pre vypracovanie Územného plánu obce (ÚPN-O)** **JALŠOVÍK**

Schvaľujúci orgán: Obecné zastupiteľstvo obce Jalšovík

Číslo uznesenia :

Dátum schválenia :

.....
Adriana Vicianová
starostka obce Jalšovík

pečiatka

Obstarávateľ: Obec Jalšovík
Odborne spôsobilá osoba na obstaranie ÚPD: Ing. Martina Kukučková - reg. č. 297
Spracovateľ ÚPD: Architektonické štúdio ATRIUM, Mlynská 27, Košice

november 2019

OBSAH:

1.	Dôvody obstarania ÚPN-O.....	3
2.	Hlavné ciele riešenia, varianty a alternatívy rozvoja územia	3
3.	Vymedzenie riešeného územia	4
4.	Požiadavky na riešenie záujmového územia	4
5.	Požiadavky vyplývajúce z rešpektovania záväzných regulatívov ÚPD vyššieho stupňa.....	4
6.	Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia	8
7.	Základné demografické údaje a prognózy	8
7.1	Stav a vývoj obyvateľstva obce.....	8
7.2	Ekonomická aktivita.....	10
8.	Požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce.....	10
9.	Požiadavky na rozvoj bývania.....	11
10.	Požiadavky na rozvoj občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby	12
11.	Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva.....	13
12.	Požiadavky na rozvoj rekreácie a športu	13
13.	Požiadavky na riešenie verejného dopravného vybavenia	13
14.	Požiadavky na riešenie vodného hospodárstva.....	14
15.	Požiadavky na riešenie zásobovania elektrickou energiou, plynom, teplom a zabezpečenie telekomunikačných sietí	15
16.	Požiadavky z hľadiska ochrany životného prostredia	15
17.	Požiadavky na tvorbu krajiny, ochranu prírody a ekostabilizačné opatrenia	16
18.	Požiadavky na ochranu poľnohospodárskej pôdy (PP) a lesných pozemkov (LP)	17
19.	Požiadavky z hľadiska obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami a civilnej ochrany obyvateľstva.....	18
20.	Požiadavky na určenie území, pre ktoré je potrebné obstarat' ÚPN-Z	18
21.	Požiadavky na vymedzenie plôch pre obnovu, prestavbu a asanáciu a plôch pre verejnoprospešné stavby	18
22.	Požiadavky na vymedzenie zastavaného územia obce	18
23.	Požiadavky na určenie regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia	19
24.	Požiadavky na obsah, rozsah a spôsob spracovania návrhu územného plánu obce	19

1. Dôvody obstarania ÚPN-O

Obec Jalšovik nemá spracovaný územný plán obce.

Dôvody obstarania územnoplánovacej dokumentácie (ÚPD) sú:

- potreba komplexného zhodnotenia rozvoja obce do roku 2035,
- potreba zosúladiť rozvojové zámery obce s nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou a rešpektovať verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou záväzných regulatívov ÚPN VÚC Banskobystrického kraja – Zmeny a doplnky 2014.

Pre obstaranie územného plánu obce bol stanovený postup v zmysle §19a, odst. 1, podľa ktorého sa zabezpečuje vypracovanie Prieskumov a rozborov, Zadania a Návrhu ÚPN-O. ÚPN-O povinne podlieha procesu posudzovania vplyvov v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. v znení neskorších zmien. V zmysle §21 ods. 2 stavebného zákona sa nevypracúva koncept riešenia územného plánu obce, správa o hodnotení územného plánu obce sa vypracuje v etape návrhu územného plánu obce podľa §22 stavebného zákona, pričom sa návrh riešenia posudzuje v jednom variante s uvedením odôvodnenia výberu optimálneho variantu s nulovým variantom, t.j. nerozvojovým návrhom územného plánu.

Zadanie pre vypracovanie dokumentácie Územného plánu obce Jalšovik bude po schválení Obecným zastupiteľstvom obce Jalšovik základným zadávacím dokumentom, v ktorom sú stanovené hlavné ciele a požiadavky na riešenie koncepcie územného rozvoja obce.

2. Hlavné ciele riešenia, varianty a alternatívy rozvoja územia

Ciele riešenia územného plánu obce vyplývajú z účelu a zamerania využitia územnoplánovacej dokumentácie. V tomto zmysle sú hlavné ciele riešenia územného plánu obce nasledovné:

- navrhnuť komplexný územný rozvoj obce na obdobie 15 – 20 rokov, návrh ÚPN-O nemôže obsahovať variantné riešenia,
- v návrhu komplexného územného rozvoja obce rešpektovať nadradenú dokumentáciu Územného plánu veľkého územného celku BBK, s premietnutím jeho Zmien a doplnkov 2014,
- vymedziť funkčné usporiadanie sídelnej a krajinnej štruktúry, určiť základné zásady organizácie územia, spôsobu jeho využitia a podmienok výstavby,
- vytvoriť predpoklady pre zabezpečenie trvalého súladu všetkých činností na území riešenej obce s osobitným zreteľom na starostlivosť o životné prostredie, dosiahnutie ekologickej rovnováhy a zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja, pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt,
- podrobne riešiť regulatívy a limity funkčného a priestorového usporiadania obce, územno-technické podmienky umiestňovania stavieb, zariadení verejného dopravného a technického vybavenia a základných prvkov územného systému ekologickej stability,
- prioritne riešiť súčasné územnotechnické a environmentálne problémy v území identifikované v dokumentácii Prieskumov a rozborov,
- v návrhu koncepcie územného rozvoja obce riešiť obec ako administratívne a územne samostatný celok a v rámci širších nadlokálnych väzieb zohľadniť vzťahy a väzby na susedné obce a na mesto Krupina,
- obsah a rozsah dokumentácie ÚPN - O obce spracovať v súlade s platnou legislatívou pre územné plánovanie a v hĺbke a podrobnosti riešenia stanovenej touto legislatívou (zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a vyhláška č. 55/2001 Z. z. o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii).

Vzhľadom na to, že obec Jalšovik má menej ako 2000 obyvateľov, upúšťa sa v súlade s § 21, odst. 2 stavebného zákona od vypracovania Konceptu riešenia. Z tohto dôvodu sa s variantným riešením ani alternatívami rozvoja územia pri spracovaní tejto ÚPD neuvažuje.

3. Vymedzenie riešeného územia

Obec Jalšovík vystupuje ako samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Riešené územie je vymedzené celým administratívnym územím obce Jalšovík. Obec leží v južnej časti stredného Slovenska, juhovýchodnej časti Krupinskej planiny v nadmorskej výške 348 m n. m. Vznikla v roku 1902 zlúčením obcí Horný Jalšovík a Dolný Jalšovík. Od uvedeného roka sa uvádza ako obec Jalšovík s časťami Dolný Jalšovík a Horný Jalšovík, ktoré sú budované ako samostatné celky s vlastnou infraštruktúrou. V súčasnosti patrí do okresu Krupina. Katastrálne územie obce Jalšovík susedí s katastrálnymi územiami obcí Bzovík, Horný Badín, Kozí Vrbovok, Zemiansky Vrbovok a Dolné Mladonice.

4. Požiadavky na riešenie záujmového územia

V rámci širších vzťahov bude záujmové územie tvoriť katastrálne územie susedných obcí Bzovík, Horný Badín, Kozí Vrbovok, Zemiansky Vrbovok a Dolné Mladonice, ďalej zdokumentované nadregionálne a regionálne infraštruktúrne väzby (M 1:50 000).

Do riešenia ÚPN-O Jalšovík je potrebné v rámci riešenia záujmového územia:

- v širších vzťahoch zahrnúť väzby na širšie zázemie obce - okrem všetkých susedných obcí aj väzby na mesto Krupina.

5. Požiadavky vyplývajúce z rešpektovania záväzných regulatívov ÚPD vyššieho stupňa.

Vo vzťahu k územnému plánu obce je nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou Územný plán veľkého územného celku (ÚPN – VÚC) Banskobystrického kraja. V súlade s § 27, odst. 6 zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov je potrebné záväznú časť tejto územnoplánovacej dokumentácie v riešení územného plánu obce rešpektovať. ÚPN VÚC Banskobystrický kraj - Zmeny a doplnky 2014 boli schválené Zastupiteľstvom Banskobystrického samosprávneho kraja (ZBBSK) uzn. č. 84/2014 zo dňa 5. decembra 2014, záväzná časť bola vyhlásená Všeobecne záväzným nariadením č. 27/2014, ktoré nadobudlo účinnosť 16. januára 2015. V riešení Územného plánu obce Jalšovík je potrebné rešpektovať tie záväzné časti tejto nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, ktoré majú dopad na územie obce.

Záväzné časti ÚPN - VÚC Banskobystrický kraj vyhlásené nariadením vlády Slovenskej republiky č. 63/1998 Z. z. v znení VZN BBSK č. 4/2004, č. 6/2007, č. 14/2010 a č. 27/2014, ktoré je potrebné zohľadniť v riešení Územného plánu obce Jalšovík:

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.7. V oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom
 - 1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrno-historických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov,
 - 1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,
 - 1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich ekonomické danosti, špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,
 - 1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráram podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a dosahovali sklbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,
 - 1.7.5. vytvárať ekonomické a územnotechnické podmienky pre zachovanie charakteristického rozptýleného osídlenia v južnej a centrálnej časti územia Banskobystrického kraja ako špecifického a rovnocenného typu sídelnej urbanistickej štruktúry Slovenska.

2. V oblasti hospodárstva

- 2.1. Vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj,
 - 2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať,
- 2.2. Poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo
 - 2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou
 - 2.2.4. rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,
 - 2.2.6. zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd v kraji a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti pred ich zástavbou,
 - 2.2.7. vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd.
 - 2.2.10. stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia
- 2.4. Regionálny rozvoj
 - 2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,
 - 2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov.

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.2.1. zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia
- 3.8. Viazť lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok,
- 3.10. Vytvárať podmienky pre rozvoj špecifickej vybavenosti centier cestovného ruchu nadregionálneho a regionálneho významu:
 - 3.10.1. **Ipeľský región** CR (12) - Krupina, Veľký Krtíš, Dolná Strehová, Fiľakovo, Poltár, Kokava nad Rimavicou,
- 3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny,
- 3.18. Podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.
- 3.21. Podporovať rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

- 4.3. Rešpektovať návrhy na začlenenie územia Krupinskej planiny, Poiplia, Kremnických vrchov, Balockých vrchov a Drienčanskeho krasu do kategórie chránená krajinná oblasť a maloplošných chránených území v kategóriách národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok .
- 4.5. Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.
- 4.6. Rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia, hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, nerastné bohatstvo, vrátane energetických surovín, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na životné prostredie, na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie , obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov, ako aj elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny.

- 4.7. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní územia začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:
 - 4.7.3. zákonom o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
 - 4.8. Zosúladiť trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, resp. budovaním funkčných ekoduktov.
 - 4.9. Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).
 - 4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).
 - 4.11. Zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.
 - 4.12. Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržiavania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.
 - 4.13. Zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability a obnovu biologickej rozmanitosti v územiach a krajinných segmentoch a narušeným prírodným a životným prostredím.
 - 4.15. zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou
 - 4.17. Zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania alebo ľudskej aktivity.
- 5. *V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva***
- 5.4. Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov:
 - 5.4.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.
 - 5.6. Podporovať dodržiavanie zásad ochrany pamiatkových území vedených v registri Pamiatkového úradu Slovenskej republiky v územiach historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom.
 - 5.11. Vytvárať podmienky pre ochranu a obnovu objektov pamiatkového fondu vo voľnej krajine (objektov hradov, kaštieľov a ich ruín) pri zachovaní ich pamiatkových hodnôt ako súhrnu významných historických, krajinných, spoločenských, urbanistických, architektonických, vedeckých, technických, výtvarných, alebo umelecko-remeselných hodnôt. Vytvárať podmienky pre obnovu pamätihodností miest a obcí vo voľnej krajine ako nenahraditeľných prvkov pre zachovanie cieľovej kvality krajiny a historických panorám v krajine v súlade s Európskym dohovorom o krajine,
 - 5.12. Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinnou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

- 5.13. Uplatňovať a rešpektovať typovú a funkčnú charakteristiku sídiel mestského, malomestského a rôznych foriem vidieckeho osídlenia vrátane typického rozptýleného osídlenia strednej a južnej časti územia kraja.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

- 6.1. V oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry
- 6.1.20.3. rekonštruovať cestu II/526 v úseku Devičie (I/66-R3) - Senohrad, ...,
- 6.1.38. pri rekonštrukcii ciest II. a III. triedy rezervovať priestor pre realizáciu súbežných cyklistických trás,
- 6.1.47. zabezpečiť pre cesty I., II. a III. triedy územnú rezervu pre ich výhľadové šírkové usporiadanie
- 6.9. V oblasti rozvoja infraštruktúry cyklistickej dopravy
- 6.9.1. podporovať rozvoj nemotorovej, predovšetkým cyklistickej dopravy,
- 6.9.4. podporovať využívanie pozemkov a lesných ciest vo vlastníctve štátu a samospráv na budovanie cyklistických ciest a cykloturistických trás.

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

- 7.1.11. postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s ČOV za rozvojom verejných vodovodov
- d) výstavbou skupinových kanalizácií s ČOV,
- 7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách,...
- 7.1.15. rešpektovať Plány manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron, Ipeľ, Slaná), ktoré určujú úlohy:
- v oblasti nakladania s povrchovými a podzemnými vodami s cieľom ich udržateľného využívania
 - na zlepšovanie stavu útvarov povrchovej a podzemnej vody vrátane vodných ekosystémov
 - na zabránenie ďalšieho zhoršovania stavu vôd a zabezpečenie ich dobrého stavu
 - pri ochrane pred povodňami a na zabránenie škodlivých účinkov vôd
- 7.2. Zásobovanie elektrickou energiou
- 7.2.11. pri budovaní, plánovaní a rekonštruovaní nadzemného elektrického vedenia používať také technické riešenie, ktoré bráni usmrcovaniu vtákov podľa platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,
- 7.2.12. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy,
- 7.3. Zásobovanie plynom a teplom
- 7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,
- 7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,
- 7.4. Pošta a telekomunikácie
- 7.4.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.
- 7.6. Odpadové hospodárstvo
- 7.6.2. v podrobnejších dokumentáciách, resp. v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,
- ## **9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia**
- 9.1. podpora realizácie národných, regionálnych a lokálnych programov zameraných na znižovanie produkcie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ich podrobné rozpracovanie a realizáciu v podmienkach Banskobystrického kraja, realizovať a implementovať všetky environmentálne programy a následne ich premietnuť do dokumentácie na nižších úrovniach.
- 9.3. ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako:
- 9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov podľa § 32 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách

- 9.3.7. ochranu pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov podľa § 35 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, zabezpečením prijateľnej úrovne ochrany podľa Kódexu správnej poľnohospodárskej praxe (Príloha č. 5 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách)
- 9.10. V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika.
- 9.11. Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou.

II. Verejnoprospešné stavby

1. Cestná infraštruktúra

- 1.21.4. cesta II/526 v úseku Devičie (I/66-R3) - Senohrad,

6. Zhodnotenie významu obce v štruktúre osídlenia

Obec Jalšovík je začlenená do okresu Krupina a Banskobystrického samosprávneho kraja. Obec je súčasťou hontianskeho regiónu. Prirodzene gravituje (sústredené vyššie občianske vybavenie a pracovné príležitosti) do mesta Krupina a susediacej obce Bzovík. Obec je vidieckym sídlom a patrí do kategórie malých obcí. Predstavuje obytný satelit so základnou občianskou vybavenosťou.

V súlade so záväznými výstupmi ÚPN – VÚC Banskobystrického kraja je potrebné zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov V týchto intenciách je potrebné v Územnom pláne obce Jalšovík riešiť ďalší rozvoj obce.

7. Základné demografické údaje a prognózy

7.1 Stav a vývoj obyvateľstva obce

Rozbor demografických charakteristík je spracovaný na základe celoštátnych sčítaní ľudí, domov a bytov (r. 1970, 1980, 1991, 2001 a 2011). Údaje z posledného sčítania v roku 2011 sú podľa Štatistického úradu SR.

Podľa dynamiky vývoja pohybu obyvateľstva (prírastok, úbytok) sú obce zaradené do štyroch kategórií:

Kategória obce	Priemerný ročný prírastok obyvateľstva
rýchlo rastúca	nad + 5 %
pomaly rastúca	+ 2 – + 5 %
stagnujúca	- 2 – + 2 %
regresívna	pod - 2 %

Údaje o vekovej štruktúre obyvateľstva sú hodnotené v troch základných vekových skupinách:

- predproduktívny vek (obyvatelia 0–14-roční) je vek, v ktorom obyvateľstvo ešte nie je ekonomicky aktívne,
- produktívny vek (obyvatelia 15–64-roční) je vek, v ktorom je väčšina obyvateľstva ekonomicky aktívna,
- poproduktívny vek (obyvatelia vo veku 65+) je vek, v ktorom väčšina obyvateľstva už nie je ekonomicky aktívna

Zmenšovanie podielu mladšej populácie a zvyšovanie podielu starších vekových skupín obyvateľstva (zhoršenie vekovej štruktúry obyvateľstva) môže mať za následok pokles reprodukčných schopností populácie. Pomer predproduktívnej a poproduktívnej zložky obyvateľstva, označený ako index vitality, môže okrem iného vypovedať aj o populačných možnostiach vo výhlade.

Podľa dosiahnutej hodnoty indexu vitality sa obyvateľstvo zaraďuje do 6-tich typov populácie:

Hodnota indexu vitality	Typ populácie
Nad 300	veľmi progresívna (rýchlo rastúca)
201 – 300	progresívna (rastúca)
151 – 200	stabilizovaná rastúca
121 – 150	stabilizovaná
101 – 120	stagnujúca
Menej ako 100	regresívna (ubúdajúca)

Stav a vývoj obyvateľstva obce Jalšovík

K 31.12.2018 žilo v obci Jalšovík 187 obyvateľov, čo predstavuje 0,829 % z celkového počtu obyvateľov okresu Krupina. Ženy tvorili 52,97 % obyvateľov obce.

Celková rozloha katastrálneho územia mesta 596,4254 ha, priemerná hustota osídlenia 31,27 obyvateľov na 1km².

Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov obce Jalšovík v rokoch 1970 – 2018

Rok sčítania	1970	1980	1991	2001	2011	2018
Počet obyvateľov	287	250	222	206	202	187
Prírastok obyvateľov		-37	-28	-16	-4	-15
Index rastu		87,11	88,80	92,79	98,06	92,57
Ø ročný prírastok		-1,289 %	-1,018 %	-0,721 %	-0,200 %	-1,061 %

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Zo sledovaného vývoja počtu obyvateľov je zrejmé, že v sledovanom období dochádza k neustálemu poklesu počtu obyvateľov. Priemerné ročné prírastky sa pohybovali v hodnotách od – 1,289 % až -0,200 %, čím sa obec v súčasnosti zaradila medzi stagnujúce sídla.

Pohyb obyvateľstva obce Jalšovík v rokoch 2001 - 2018

Rok	Počet obyvateľ. k 31.12.	Živo narodení	Zomre - tí	Prirodzený prírastok/ úbytok	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračný prírastok/ úbytok	Celkový prírastok/ úbytok
2001	206	2	0	2	0	1	-1	1
2011	202	3	2	1	1	1	0	1
2018	187	3	2	1	5	4	1	2

Zdroj: ŠÚ SR

Demografické správanie v rokoch 2001 – 2018 z pohľadu prirodzeného pohybu sa vyznačovalo nárastom hodnôt, kedy sa viac ľudí narodilo ako zomrelo.

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva obce Jalšovík v období rokov 2001 – 2018 (stav k 31.12.)

Rok	Počet obyvateľov				Index vitality	Index starnutia	Priem. vek
	Spolu	Vekové skupiny					
		Pred-produkt.	Produktívny	Po-produkt.			
2001	205	41	123	41	100,00	100,00	39,34
%	100,00	20,00	60,00	20,00			
2011	202	27	142	33	81,82	122,22	41,54
%	100,00	13,37	70,30	16,34			
2018	187	26	132	29	89,66	111,54	41,93
%	100,00	13,90	70,59	15,51			

Zdroj: ŠÚ SR

Významnou demografickou charakteristikou každej populácie je vekové zloženie, v ktorom sa odrážajú výsledky demografických procesov z minulosti a zároveň ide o základ budúceho demografického vývoja. Pri pohľade na vekovú štruktúru obyvateľstva v obci Jalšovík môžeme konštatovať, že prirodzený úbytok obyvateľstva a intenzita populačného starnutia sa od roku 2011 nemení. Priemerný vek obyvateľov v roku 2001 bol 39,34 rokov, v roku 2011 to bolo 41,54. Index vitality sa po roku 2011 pohyboval pod hodnotou 100 bodov, čo zaradilo obyvateľstvo medzi regresívnu (ubúdajúcu) populáciu.

Náboženské a národnostné zloženie obyvateľstva, vzdelanostná štruktúra podľa SODB 2011

Z náboženského vyznania prevláda rímskokatolícka cirkev 92,12 %, nasleduje evanjelická cirkev augsburského vyznania 3,5 %. Bez vyznania si udáva 1,97 % obyvateľstva. Ostatné náboženstvá sa podieľajú na celkovom počte obyvateľstva podielom menším ako 1%.

Podľa národnostnej štruktúry obyvateľstva žilo v obci Jalšovík 96,06 % obyvateľov slovenskej národnosti. K rómskej národnosti sa hlásilo 5 Rómov, čo je 2,46 % obyvateľstva. Ostatné národnosti sa podieľajú na celkovom počte obyvateľstva podielom menším ako 1%.

Podľa vzdelanostnej štruktúry a najvyššieho ukončeného stupňa školského vzdelania má základné vzdelanie ukončených 24,63 %, učňovské a stredné bez maturity 21,67 %, stredné učňovské, odborné a všeobecné s maturitou 33,50 % a vysokoškolské 5,91 % obyvateľstva. Bez udania školského vzdelania je 12,81 % obyvateľov.

Návrh pre obec Jalšovík

Pri prognóze obyvateľov do roku 2035 v obci Jalšovík sa vychádzalo z doterajšieho celkového pohybu obyvateľstva a využitím exponenciálnej funkcie, ktorá vychádza z teoretických úvah o stabilnej populácii. Predpokladaná miera rastu populácie (celkový pohyb obyvateľ) je 10 ‰ za rok.

Prognóza vývoja počtu obyvateľov do roku 2035

rok	2018	2020	2025	2030	2035
Jalšovík	187	190	200	210	220

7.2 Ekonomická aktivita

Podľa SODB 2011 z celkového počtu 203 obyvateľov obce tvorilo 92 ekonomicky aktívnych osôb, čo predstavuje 45,32 % z celkového počtu obyvateľov (okres Krupina 47,52 %). Ženy ekonomicky aktívne tvorili 45,7 %. Podľa postavenia v zamestnaní tvorilo zamestnancov 78,3 %, podnikateľov so zamestnancami 3,3 %, bez zamestnancov 6,5 %. Nezamestnaných ku dňu sčítania bolo 20 osôb. Do zamestnania dochádzalo 70 obyvateľov obce. Najviac ľudí pracovalo v odvetví pestovanie plodín a chov zvierat (13 osôb) a verejnej správe (10 osôb), nasledovalo odvetvie špecializované stavebné práce (7 osôb) a pozemnej dopravy (7 osôb).

Ekonomická aktivita a zamestnanosť v roku 2011 (SODB 2011)

Obec	Počet obyvateľov celkom	Počet ekonomicky aktívnych osôb		Počet nezamestnaných	
		celkom	% z celkového počtu obyvateľov	celkom	% z ekonomicky aktívnych obyvateľov
Jalšovík	203	92	45,32	20	21,74

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Vývoj nezamestnanosti v obci Jalšovík v r. 2006 - 2018.

Roky	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2018
Spolu	11	13	15	21	18	20	15	16	13	9

Zdroj: PHSR obce Jalšovík

8. Požiadavky na urbanistickú kompozíciu obce

Zlúčená obec Jalšovík sa uvádza od roku 1902 s časťami Dolný Jalšovík a Horný Jalšovík, ktoré sú budované ako samostatné celky s vlastnou infraštruktúrou (cintorín, Dom smútku, predajňa zmiešaného tovaru, zastávka SAD, zvonica, Spoločenský dom v Hornom Jalšovíku, požiarna nádrž a Kultúrny dom v Dolnom Jalšovíku).

Poľnohospodársky charakter obce určujú jej prírodno-klimatické podmienky a dlhoročné poľnohospodárske zameranie obce sa odzrkadľuje aj na členení pôdy v katastrálnom území.

Sídlo je polyfunkčné s dominujúcou obytnou funkciou so sústredením základného občianskeho vybavenia miestneho významu. Obytná funkcia je zastúpená rodinnými domami. Obec je napojená na cestu II/526 prostredníctvom ciest III triedy č. 2565 a č. 2573. Cesta III/2573 tvorí hlavnú dopravnú os v smere sever - juh, ktorá spája Horný a Dolný Jalšovík.

V Územnom pláne obce je potrebné:

- rešpektovať založenú urbanistickú štruktúru obce a základnú dopravnú kostru,
- navrhovať rozvojové plochy prioritne v zastavanom území obce,
- navrhnuť funkčné využitie nezastavaných a nevyužívaných plôch v zastavanom území obce,
- návrh zástavby mimo súčasne zastavané územie obce riešiť tak, aby boli vytvorené priestorové a funkčné väzby na súčasnú urbanistickú štruktúru sídla,
- dotvoriť kompozíciu zástavby obce, riešiť funkčné a priestorové závady,
- rešpektovať prírodné a historické danosti obce,
- výrobné plochy umiestňovať prioritne mimo obytnej zástavby,

- navrhnuť územia určené na obnovu, prestavbu a rekonštrukciu, príp. na asanáciu.

9. Požiadavky na rozvoj bývania

Domový a bytový fond sa podrobne sleduje počas sčítania obyvateľstva, domov a bytov. Ku dňu Sčítania obyvateľov domov a bytov zo dňa 21.mája 2011 bol v obci Jalšovík nasledovný stav domového a bytového fondu:

Domový fond tvorilo spolu 69 domov, z toho:

- trvale obývaných 62 domov,
- neobývaných 7 domov.

Trvalo obývané domy pozostávali z:

- 60 rodinných domov.

Neobývané domy boli prevažne z týchto dôvodov:

- 1 nespôsobilých na bývanie,
- 6 z iných dôvodov.

Bytový fond tvorilo spolu 71 bytov, z ktorých bolo 64 obývaných:

- 4 vlastných bytov v bytových domoch,
- 58 bytov vo vlastných rodinných domoch,
- 1 byt v inej budove.

Vývoj počtu trvale obývaných bytov v rokoch 1980 – 2011

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Počet trvale obývaných bytov	60	58	59	64
Prírastok bytov		- 2	+ 1	+ 5
Počet bytov/1 000 obyv.	240,00	261,26	286,41	316,83
Okres Krupina	286,12	307,09	305,79	311,25
Banskobystrický kraj	298,70	321,42	329,02	336,99
SR		370,0	353,50	329,20

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Z rozboru základných charakteristík bytového fondu obce Jalšovík, možno konštatovať, že po roku 1991 dochádza k nárastu bytového fondu. Ukazovateľ počtu bytov/1 000 obyvateľov ako aj obložnosť je priaznivo nad okresným priemerom. Tieto ukazovatele ovplyvňuje aj pokles počtu obyvateľov obce.

Vývoj obložnosti v rokoch 1980 - 2011

Rok sčítania	1980	1991	2001	2011
Obložnosť (obyv./ byt)	4,17	3,82	3,49	3,15
Okres Krupina	3,49	3,26	3,27	3,21
Banskobystrický kraj	3,35	3,11	3,04	2,97
SR			2,83	3,03

Zdroj: ŠÚ SR, vlastné výpočty

Prevažne prevládajú byty s 5⁺ obytnými miestnosťami (20). V bytoch tvoria najviac obytných plôch miestnosti so 40- 80 m² (29).

Obývané domy podľa obdobia výstavby (SODB 2011)

Obec	Do roku 1945	1946 - 1990	1991 - 2000	2001 a viac
Jalšovík	11	44	2	1

Zdroj: ŠÚ SR

Návrh pre obec Jalšovík

Pri stanovení výhľadových počtov bytov sa vychádzalo z predpokladaného vývoja počtu obyvateľov s cieľom dosiahnuť vyššiu kvalitatívnu úroveň bývania.

Je potrebné sa zamerať na novú výstavbu ako aj obnovu jestvujúceho bytového fondu a zvýšenie jeho kvality modernizáciou. Rozvoj bývania navrhnuť tak, aby v roku 2035 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 220 boli zachované priaznivé ukazovatele z roku 2011:

- počet obyvateľov na jeden byt 3,15
- počet bytov na 1 000 obyvateľov 316,83.

To znamená:

- pre predpokladaný nárast obyvateľov o 33 do roku 2035 (od roku 2018) je potrebných *cca 10 bytových jednotiek (RD)*,
- ak by sme chceli dosiahnuť ukazovateľ obložnosti 3,15 obyv./byt pre celkový počet obyvateľov 220 v roku 2035 je potrebné navrhnuť a pripraviť územie pre výstavbu nových bytov a rekonštrukciu existujúceho bytového fondu na celkový počet cca 70 bytových jednotiek (RD) v obci. To znamená: 70 b.j. (návrh rok 2035) – 64 (počet trvale obývaných bytov v roku 2011) = 6 b.j. potreba pre navrhovanú obložnosť 3,15 obyv./byt v roku 2035.

V Územnom pláne obce je potrebné:

- zamerať sa na obnovu existujúceho bytového fondu, zvýšenie jeho kvality a modernizáciu,
- rozvoj bývania navrhnuť tak, aby v roku 2035 pri predpokladanom zvýšení počtu obyvateľov na 220 boli zachované priaznivé ukazovatele z roku 2011 - obložnosti 3,15 obyv./byt a počet bytov na 1 000 obyvateľov 316,83,
- vymedziť plochy pre obytnú funkciu v rámci zastavaného územia na plochách nadmerných záhrad, existujúcich prieluk s možným obojstranným obstavaním uličného priestoru a mimo zastavaného územia.

10. Požiadavky na rozvoj občianskeho vybavenia, sociálnej infraštruktúry a výroby

Výchova a vzdelávanie:

V obci sa nenachádza žiadne predškolské ani školské zariadenia. Deti s povinnou školskou dochádzkou navštevujú predškolské a školské zariadenia blízkej obce Bzovík, Čekovce a mesta Krupina. Najbližšie stredné školy, ktoré navštevujú žiaci a študenti obce Jalšovik sú v meste Krupina.

Zdravotná a sociálna starostlivosť:

Zdravotnícku starostlivosť zabezpečuje v okrese Nemocnica s poliklinikou v Krupine. Všeobecný lekár prvého kontaktu pre väčšinu obyvateľov našej obce a lekáreň majú sídlo v obci Bzovík. Zubný lekár a ďalšia odborná zdravotná starostlivosť je zabezpečovaná v meste Krupina. V okrese sú dva domovy dôchodcov – Krupina a Terany s kapacitou 150 lôžok. Na území okresu nie je zariadenie pre zdravotne postihnutých občanov a preto sa nahrádza opatrovateľskou službou.

Spoločenský a kultúrny život:

Na organizácii spoločenského života sa priamo podieľa aj obecná samospráva, a to nielen poskytovaním priestorov pre jednotlivé podujatia, ale taktiež spolupodielaním na organizovaní kultúrnych a športových podujatí (volejbal, stolný tenis) a akcií súvisiacich so sviatkom ako napr. Deň matiek, Deň detí, Deň otcov, Mesiac úcty k starším, Mikuláš, fašiangy, zábavy a pod. K rozvíjaniu spoločenského života v obci výrazne napomáha aj miestny dobrovoľný hasičský zbor. Pre obyvateľov obce je ku kultúrnym a športovým aktivitám a podujatiam k dispozícii kultúrny dom, ihrisko. Pre ďalšie kultúrne vyžitie občania využívajú podujatia v príľahlých obciach, prípadne v okresnom meste.

Výroba

Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľajú viaceré podnikateľské subjekty pôsobiace na jej území. Súkromné podnikanie sa v obci sústreďuje predovšetkým do činnosti fyzických osôb zameraných na podnikanie v oblasti obchodu a remeselníckych služieb. Vyvíjaná podnikateľská aktivita v obci sa odrazila predovšetkým v činnosti fyzických osôb – živnostníkov venujúcich sa elektrikárskym, stavebným prácam, práci s drevom, vedeniu účtovníctva, finančnému poradenstvu. V obci pôsobia aj dvaja samostatne hospodáriaci roľníci (SHR). Najväčším a zároveň najvýznamnejším zamestnávateľom obyvateľov obce je neďaleko sídliace Roľnícke družstvo Bzovík, ktoré sa orientuje predovšetkým na poľnohospodársku prvovýrobu – chov hovädzieho dobytku. Vo východnej časti k. ú. sa nachádza fotovoltaiický park.

V Územnom pláne obce je potrebné:

- pri zohľadnení nárastu počtu obyvateľov uvažovať s nárastom plôch pre umiestnenie adekvátnej občianskej vybavenosti a ďalších funkčných plôch súvisiacich s rozvojom obce,
- v primeranom rozsahu vytvoriť podmienky pre umiestnenie sociálnej infraštruktúry v rozsahu odporúčaných štandardov,
- umiestňovať malé prevádzky v rámci zastavaného územia a prevádzky obchodu, služieb a prechodného ubytovania v kombinácii s bývaním,

- pri rozvoji a umiestňovaní areálov poľnohospodárskej výroby zamedziť negatívnym vplyvom na obytné územia, resp. redukovať výrobné kapacity,
- vyčleniť lokality na umiestnenie výroby a drobného podnikania, podrobne špecifikovať podnikateľské aktivity, ktoré bude možné umiestniť v obytnej zóne (drevovýroba, doprava, chov dobytka, chovateľské stanice hydiny a psov a iné služby).

11. Požiadavky na ochranu kultúrneho dedičstva

V obci nie sú Národné kultúrne pamiatky zapísané ÚZPF SR.

V Územnom pláne obce je potrebné:

- navrhnuť obnovu kultúrno-historických drobných stavieb sakrálnej architektúry nachádzajúcich sa na území obce a riešiť úpravu jej okolia,
- rešpektovať archeologické nálezy.

12. Požiadavky na rozvoj rekreácie a športu

V súčasnosti sa v obci nenachádza žiadne zariadenie cestovného ruchu. Územím katastra nie sú vedené značené turistické trasy ani cyklotrasy.

Obec je vidieckou krajinou, ktorá má potenciál pre rozvoj poľnohospodárstva, lesného hospodárstva a agroturistiky. Vyskytujú sa tu dubové a bukové lesy, takže tu existujú vhodné podmienky pre poľovníctvo. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri.

V Územnom pláne obce je potrebné:

- vyhodnotiť rekreačný potenciál obce,
- navrhnuť plochy pre krátkodobú rekreáciu (oddychové zóny, chodníky s lavičkami, altánky, piknikové plochy a pod.),
- navrhnuť plochy pre pešiu turistiku, resp. cykloturistikou vybudovaním miestnych cyklotrás a peších chodníkov,
- navrhnuť možnosti rozvoja vidieckeho turizmu a agroturistiky s využitím prírodného potenciálu územia,
- navrhnuť dobudovanie a zvýšenie štandardu športových plôch na území obce a rozšíriť ponuku pre rôzne formy športových aktivít.

13. Požiadavky na riešenie verejného dopravného vybavenia

Katastrálnym územím obce Jalšovík prechádza cesta č. II/526 v smere Divičie - Senohrad. Obec Jalšovík je napojená na túto cestu II. triedy z juhu cestou č. III/2565 v smere Bzovík – Kozí Vrbovok a cestou č. III/2573, ktorá spája Horný a Dolný Jalšovík spolu s miestnymi komunikáciami, ktorých stav je nedostačujúci. Chodníky v obci sú vybudované čiastočne. Verejná dopravná sieť je v obci riešená autobusovou a cestnou dopravou. Autobusovú dopravu zabezpečuje SAD Zvolen š.p. a jej intenzita je vzhľadom k potrebe dopravného spojenia obyvateľov obce nepostačujúca.

V Územnom pláne obce je potrebné:

- z hľadiska koncepcie rozvoja cestnej siete rešpektovať nadradenú územnoplánovacia dokumentáciu ÚPN-VÚC Banskobystrického kraja v znení platných zmien a doplnkov,
- rešpektovať štúdiu realizovateľnosti rýchlostnej cesty R3 a obchvatu mesta Krupina
- dodržať ochranné pásma ciest v zmysle zákona o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov mimo zastavaného územia obce,
- rešpektovať existujúcu dopravnú infraštruktúru a jej trasovanie,
- dopravné napojenia navrhovaných lokalít riešiť na základe výhľadovej intenzity dopravy, posúdenia dopravnej výkonnosti dotknutej a príľahlej cestnej siete, podľa možnosti systémom obslužných komunikácií a ich následných napojení na cesty vyššieho dopravného významu v súlade s platnými STN a TP,

- pri návrhu nových lokalít na bývanie v blízkosti ciest III. triedy posúdiť nepriaznivé vplyvy z dopravy a vyznačiť pásma prípustných hladín hluku v zmysle Vyhlášky MZ SR, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí v znení neskorších zmien a predpisov,
- riešiť skvalitnenie systému miestnych obslužných komunikácií a účelových komunikácií, rekonštruovať a kategorizovať miestnu komunikačnú sieť v zmysle platnej STN, organizáciu dopravy podriadiť jej funkčnému triedeniu,
- vypracovať návrh statickej dopravy v zmysle STN,
- navrhnúť dobudovanie systému pešej a cyklistickej dopravy v zastavanom území i mimo neho a vyznačiť i v širších súvislostiach k priľahlému územiu,
- riešiť všetky bodové a líniové dopravné závady, ktoré boli na komunikačnej sieti v obci prieskumom zistené.
- pri návrhu dopravného riešenia obce rešpektovať koncepcie strategických dokumentov BBSK „Kostrová sieť cyklotrás BBSK“ a „Plán udržateľnej mobility BBSK“, ktoré sú momentálne v procese spracovania

14. Požiadavky na riešenie vodného hospodárstva

Obec zabezpečuje pitnú vodu pre obyvateľov z obecnej studne a vybudovanou vodovodnou sieťou. Vodovodná sieť je vybudovaná v dĺžke 3 333 m. Obec nemá v súčasnej dobe vybudovanú kanalizáciu, odvádzanie odpadových vôd je riešené vybudovanými septikmi, resp. žumpami. Povrchové vody atmosférického pôvodu z terénu, zo striech, dvorov, komunikácií a terénu odtiekajú vedľa komunikácii do prícestných rigolov a potoka Jalšovík s krátkymi bezmennými prítokmi. Potok Jalšovík je zaradený medzi drobné vodné toky, číslo toku 248, ktorý je v správe SVP, š.p. OZ Banská Bystrica. Na severnom okraji Horného Jalšovíka je vymedzené ochranné pásmo zdroja pitnej vody II. stupňa.

Podľa vyjadrenia Hydromeliorácií, š.p. v k.ú. Jalšovík neevidujú žiadne hydromelioračné zariadenia vo svojej správe. Na k.ú. obce Jalšovík je vybudované detailné odvodnenie poľnohospodárskych pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka.

V Územnom pláne obce je potrebné:

- posúdiť možnosti ďalšieho rozvoja obce vzhľadom k jestvujúcim kapacitám vodárenského zdroja a v prípade potreby navrhnúť doplnenie zdrojov vody,
- riešiť zásobovanie vodou pre navrhovaný rozvoj obce v rozsahu metodiky spracovania ÚPN-O a v zmysle zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách,
- navrhnúť kompletnú rekonštrukciu súčasnej vodovodnej siete v obci vzhľadom na jej zlý technický stav,
- pri návrhu systému odvádzania splaškových vôd v obci uvažovať so spoločnou kanalizáciou a ČOV s obcami v rámci Krupinskej planiny,
- rešpektovať ochranné pásma vodovodných a kanalizačných potrubí,
- rešpektovať ochranné pásma vodných zdrojov zasahujúce do k.ú. obce,
- pri vypracovaní projektovej dokumentácie územného plánu a pri realizácii stavieb je potrebné rešpektovať odvodňovacie kanále, vrátane ochranného pásma 5 m od brehovej čiaru u otvoreného kanála a 5 m od osi krytého kanála.

Všeobecné požiadavky podľa zákonov o vodných tokoch v ÚPN obce:

- zadržovacie opatrenia na dažďové vody a zamedzenie zhoršeniu kvality vôd v recipiente (zákon o vodách),
- opatrenia na zachytávanie plávajúcich látok (NV SR, ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd),
- rešpektovať prirodzené inundačné územia tokov a rešpektovať v nich obmedzenia výstavby (zákon o ochrane pred povodňami),
- ochrániť obytnú zástavbu pred povrchovými vodami z poľnohospod. pozemkov,
- pri návrhoch umiestňovania stavieb pre výkon správy vodných tokov ponechať v zmysle zákona o vodách pozdĺž oboch brehov vodohospodársky významného vodného toku voľný manipulačný pás šírky 10 m a pozdĺž drobných vodných tokov manipulačný pás šírky 5 m.

15. Požiadavky na riešenie zásobovania elektrickou energiou, plynom, teplom a zabezpečenie telekomunikačných sietí.

Elektrická energia:

Prevádzkovateľom elektrickej siete v obci je Stredoslovenská distribučná, a.s.. Elektrické siete sú vybudované predovšetkým pozdĺž miestnych komunikácií na celom území obce. Sú umiestnené vzdušným vedením na betónových stĺpoch alebo uložené v zemi. Je potrebné dodržať ich OP.

Plyn:

Obec Jalšovík nie je v súčasnosti plynofikovaná. O zavedení plynofikácie obec v blízkej budúcnosti neuvažuje.

Zásobovanie teplom:

Teplota na účely varenia, vykurovania a ohrevu vody v rodinných domoch sa zabezpečuje z kotlov, kachlí a sporákov prevažne na pevné palivo (drevo). Na varenie a ohrev vody využívajú prevažne elektrickú energiu. Výhľadovo je potrebné využívať efektívnejšie spôsoby vykurovania a nové modernejšie zdroje tepla aj na tradičné palivá. Postupne využívať alternatívne zdroje tepla ako sú bioplyn, tepelné čerpadlá a solárne panely.

Rozhlas a televízia

V obci funguje miestny rozhlas s ústredňou v budove OcÚ. Rozvody sú vedené do všetkých ulíc.

V Územnom pláne obce je potrebné :

- rešpektovať zariadenia a ochranné pásma diaľkových káblov vedených cez územie obce,
- zdokumentovať a rešpektovať ochranné a bezpečnostné pásma existujúcich, navrhovaných, príp. prekladaných energetických, plynárenských a telekomunikačných sietí a pri ich návrhu premietnuť príslušné, zákonom, resp. normou stanovené ochranné pásma,
- riešiť zásobovanie elektrickou energiou pre navrhovaný rozvoj obce v rozsahu metodiky spracovania ÚPN-O a v zmysle energetického zákona,
- vytvoriť podmienky a navrhnuť trasy pre rozvoj telekomunikačnej a informačnej siete s uložením v zemi aj v existujúcej zástavbe obce,
- navrhnuť možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie.

16. Požiadavky z hľadiska ochrany životného prostredia

Obec Jalšovík má vyriešené odpadové hospodárstvo na základe zmluvných vzťahov so spoločnosťou Marius Pedersen, a.s. Na území obce sa zabezpečuje separovanie papier, plasty, sklo a kovy. Obec zabezpečuje aj zber, prepravu a zneškodňovanie zmesového komunálneho odpadu, elektroodpadu, objemného odpadu a nebezpečných odpadov. Biologicky rozložiteľný odpad si obyvatelia riešia vlastným kompostovaním v záhradách. Elektroodpad, resp. nebezpečné odpady obyvatelia dovezú na zberné miesto v Dolnom a v Hornom Jalšovíku, odkiaľ ich vyzdvihne zazmluvnená spoločnosť. Obec Jalšovík neprevádzkuje žiadne zariadenie na zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov.

V rámci environmentálnej regionalizácie SR sa kataster obce Jalšovík nachádza v území 1. stupňa environmentálnej kvality, v prostredí vysokej kvality. V rámci environmentálnych regiónov Slovenska leží v regióne 1. environmentálnej kvality (regióny s nenarušeným prostredím) – Krupinskom.

Kvalita ovzdušia je a bude ovplyvňovaná dopravou, prašnosťou a úletom pesticídov pri obrábaní pôdy a výrobnými činnosťami – tie však nemajú priamy negatívny dopad na funkciu bývania. Záujmové územie nie je v oblasti vyžadujúcej osobitnú ochranu ovzdušia.

Kvalita podzemných vôd je ovplyvňovaná poľnohospodárskou činnosťou – umelé hnojenie, hnojiská a pod. Zdrojom hluku je prevažne automobilová doprava. Intenzita dopravy na ceste III. triedy prechádzajúca obcou je nízka. Predmetné územie spadá do nízkeho až stredného radónového rizika.

Pre zvýšenie kvality životného prostredia a elimináciu environmentálnych problémov je v Územnom pláne obce potrebné :

- navrhnuť verejnú zeleň ako komplexný funkčný celok v obci,

- v prípade návrhu výrobných plôch, na ktorých bude možné umiestňovať prevádzky znečisťujúce ovzdušie (stredné a veľké zdroje znečistenia), počítať s adekvátnou ochranou obytného prostredia (ochranné pásmo, izolačná zeleň, ...), resp. redukovať výrobné kapacity na hygienicky prípustné limity,
- ochrániť obytnú zástavbu pred koncentrovanou živočíšnou výrobou – je vymedzené OP 500 m od ustajnenia, ako aj pred dopadom bioplynovej stanice v areáli Roľníckeho družstva na životné prostredie obyvateľov - určením minimálneho rozsahu izolačnej zelene, resp. redukovaním výrobných kapacít na hygienicky prípustné limity,
- riešiť likvidáciu divokých skládok,
- zmapovať v území a zakresliť do navrhovaného ÚPN obce staré neregistrované skládky komunálnych odpadov a prípadné mrchoviská a zohľadniť tieto pri umiestňovaní činnosti na území obce tak, aby nedošlo k nežiaducim vplyvom negatívnych skládok a mrchovísk na zdravie ľudí a životné prostredie,
- navrhnúť dokompletizovanie separovaného zberu odpadov, vrátane nakladania s biologicky rozložiteľným odpadom a zriadením zberného dvora,
- navrhnúť protipovodňové opatrenia v zmysle zákona o ochrane pred povodňami,
- ochrániť obytnú zástavbu pred povrchovými vodami z poľnohospod. pozemkov,
- rešpektovať a v grafickej časti vyznačiť ochranné pásmo cintorína v zmysle zákona o pohrebníctve,
- rešpektovať plochy evidované ako svahové deformačné územia – potenciálne zosuvy a vymedziť ich ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu a vyznačiť ich v územnoplánovacej dokumentácii; v prípade návrhu zástavby na potenciálne zosuvných územiach podmieniť výstavbu vykonaním inžiniersko – geologického prieskumu,
- rešpektovať územie s nízkym až stredným radónovým rizikom, pričom stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť využitie územia; v prípade návrhu zástavby na území s výskytom stredného radónového rizika navrhnúť opatrenia na zamedzenie negatívneho vplyvu žiarenia z prírodného prostredia na zdravie obyvateľov,
- rešpektovať požiadavky vydané príslušným orgánom v rámci posudzovania strategického dokumentu ÚPN-O obce Jalšovik v zmysle zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie.

17. Požiadavky na tvorbu krajiny, ochranu prírody a ekostabilizačné opatrenia

Obec Jalšovik leží v údolí potoka Jalšovik na jeho oboch brehoch, v nadmorskej výške 335 – 370 m. Najnižší bod katastra má nadmorskú výšku 270 m v nive Jalšovika na hranici južného okraja katastra, najvyšší dosahuje výšku 408 m n. m. na SV okraji katastra pri kóte Pri majeri (406,6 m n. m.). Krajinnú pokrývku tvorí urbanizované prostredie s nesúvislou sídelnou zástavbou, poľnohospodárske areály s výrazným podielom prirodzenej vegetácie a lesné a poloprírodné areály s listnatými lesmi. Kompaktné lesné porasty sa v území nachádzajú prevažne vo východnej časti katastra. Oráčiny zaberajú veľkú časť poľnohospodárskej plochy katastra, sú prevažne veľkoblukové, časť oráčiny je osiata trvalými kultúrami alebo porastená fragmentmi výsadiet ovocných drevín.

Do k. ú. obce Jalšovik nezasahuje veľkoplošné ani maloplošné chránené územie, platí tu 1. stupeň územnej ochrany prírody. Na trávnatých plochách sa môžu vyskytovať biotopy národného alebo európskeho významu. Podľa katalógu biotopov Slovenska sú to Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (NATURA 2000: 6510), na lesných pozemkoch sú to Ls2.1 Dubovo-hrabové karpatské lesy, Ls3.3 Dubovo-nátržnikové lesy (NATURA 2000: 2110* prioritný biotop). Cez k. ú. prechádza regionálny hydrický biokoridor – vodný tok Jalšovik s pomedným výskytom brehovej vegetácie zloženej z bylinnej zložky bioty a drevín krovitého a stromovitého vzrastu.

Z hľadiska ochrany prírody a krajiny nie sú potrebné špeciálne opatrenia, jestvujúce prvky ÚSES nevyžadujú legislatívnu ochranu, nakoľko nepredstavujú najhodnotnejšie časti prírody. Celkovo treba v území dodržiavať obmedzenia v najnižšom prvom stupni ochrany.

Vzhľadom k tomu, že kataster predstavuje relatívne malý a okrajový výsek širšieho krajinného segmentu, na zabezpečenie ekologickej stability a zvýšenia biodiverzity netreba vytvárať zvláštne podmienky pre obnovu poľnohospodárskej krajiny. Prírodné pasienky treba udržiavať v doterajšom stave, resp. zabezpečiť intenzívnejšie využívanie kvôli primeranému odstraňovaniu biomasy. V okolí obce treba zabezpečiť odstránenie skládok odpadu a zamedziť ich ďalšej tvorbe.

S cieľom zvýšiť ekologickejšiu stabilitu územia a zabezpečiť zvýšenie biodiverzity je v Územnom pláne obce potrebné :

- rešpektovať a premietnuť biotopy európskeho a národného významu, v rámci jednotlivých ekologicky významných segmentov, chránené druhy živočíchov a chránené a ohrozené druhy rastlín európskeho a národného významu,
- rešpektovať a premietnuť vyčlenené genofondové lokality flóry, fauny a významné biotopy ako ekologicky významné prvky,
- premietnuť regionálny územný systém ekologickej stability,
- spracovať kosťu ekologickej stability a navrhnuť prvky miestneho územného systému ekologickej stability vymedzené krajinnokoekologickým plánom obce,
- zachovať prírodnú brehovú vegetáciu pozdĺž vodných tokov pretekajúcich katastrálnym územím obce,
- riešiť v zastavanom území obce zachovanie, udržiavanie a zvýšenie podielu drevinovej vegetácie vo verejných i súkromných priestoroch,
- navrhnuť protierózne úpravy v atakovanom území,
- navrhnuť opatrenia na zdržanie dažďových vôd na k.ú. obce a minimalizovať tak riziko ohrozenia záplav a prívalových vôd v území,
- rešpektovať prírodné inundačné územia tokov a v zmysle zákona o ochrane pred povodňami rešpektovať v nich obmedzenia výstavby,
- rešpektovať plochy evidované ako svahové deformačné územia - potenciálne zosuvy,
- retenčnú schopnosť v krajine zvyšovať účinnými opatreniami a návrhom vodozádržných opatrení v súlade so strategickým dokumentom „Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy“.

18. Požiadavky na ochranu poľnohospodárskej pôdy (PP) a lesných pozemkov (LP).

Štruktúru poľnohospodárskej výroby v obci Jalšovík určujú prírodno-klimatické podmienky. Dlhoročné poľnohospodárske zameranie obce sa odzrkadľuje aj na členení pôdy v katastrálnom území. Celková výmera k. ú. obce Jalšovík má 596,43 ha. Na území katastra prevažuje orná pôda (256,41 ha) a trvalé trávne porasty (229,24 ha). Záhrady zaberajú 4,72 ha z územia obce, vinice 0,86 ha, lesné pozemky (64,42ha), vodné plochy 4,19 ha, zastavané plochy 28,53 ha a ostatné plochy 80,41 ha. Najväčším subjektom poľnohospodárskej výroby v Jalšovíku je Roľnícke družstvo Bzovík.

Podľa kódu BPEJ uvedenú v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP sa v k. ú. Jalšovík medzi najkvalitnejšie pôdy radia pôdy s kódom BPEJ: 0206012, 0211012, 0211015, 0265202, 0706002, 0706012, 0711012, 0756202, 0756402, 0761222, 0771202, 0771222.

Vzhľadom na výskyt dubových a bukových lesov v k. ú. existujú vhodné podmienky pre poľovníctvo. Územie patrí do oblasti s výskytom jelenej, srnčej a diviacej zveri a obhospodaruje ho poľovnícke združenie SPZ – PZ Breziny a PZ Bažant Litava. Lesné hospodárstvo realizuje v katastri obce Jalšovík LESY SR, š.p..

V územnom pláne je potrebné pri navrhovanej novej výstavbe rešpektovať požiadavky na ochranu PP a LP:

- rešpektovať zásadu, že poľnohospodársku pôdu možno použiť na stavebné účely a iné nepoľnohospodárske účely len v nevyhnutných prípadoch, v odôvodnenom rozsahu a so súhlasom správneho orgánu ochrany poľnohospodárskej pôdy,
- považovať PP ako limitujúci faktor územného rozvoja riešeného územia,
- chrániť najkvalitnejšiu poľnohospodársku pôdu v katastrálnom území podľa kódu BPEJ uvedenú v prílohe č. 2 Nariadenia vlády SR o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber PP,

- pri navrhovaní lokalít na záber PP využívať predovšetkým voľné kapacity v hraniciach zastavaného územia, nevyužívané prieluky, prípadne lokality nadväzujúce bezprostredne na hranicu súčasne zastavaného územia,
- do záberu navrhovať kvalitatívne menej hodnotnú poľnohospodársku pôdu v odôvodnenom rozsahu, podľa aktuálnej potreby v súvislosti s predpokladaným demografickým rozvojom,
- lokality navrhovať tak, aby nedošlo k narušeniu ucelených honov, vytváraniu častí nevhodných pre poľnohospodárske obrábanie, prípadne obmedzeniu prístupu poľnohospodárskym mechanizmom,
- vyhodnotenie dôsledkov stavebných a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde spracovať v zmysle Vyhlášky MP SR, ktorou sa vykonáva § 27 zákona o ochrane a využívaní PP v platnom znení,
- v územnom pláne je potrebné hľadať možnosti na zvýšenie výmery lesných pozemkov, ktoré sú pre každý región stabilizačným krajinným prvkom.

19. Požiadavky z hľadiska obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami a civilnej ochrany obyvateľstva

V obci už dlhé roky pôsobí dobrovoľný hasičský zbor, ktorého cieľom je vychovávať a pripravovať obyvateľstvo k ochrane pre požiarimi, živelnými pohromami a inými mimoriadnymi udalosťami.

V Územnom pláne obce je potrebné :

- rešpektovať požiadavky orgánov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami, civilnej ochrany obyvateľstva a orgánov hygienickej služby zodpovedajúce platnej legislatíve a riešiť záujmy civilnej ochrany v rozsahu a podrobnosti legislatívy pre spracovanie ÚPN-O.

20. Požiadavky na určenie území, pre ktoré je potrebné obstarat' ÚPN-Z

V riešení ÚPN obce je potrebné určiť a vymedziť územia, pre ktoré je potrebné obstarat' podrobnejšie riešenie (ÚPN-Z, UŠ), vzhľadom na špecifické podmienky riešenia, potrebu určenia podrobných zastavovacích podmienok na umiestňovanie jednotlivých stavieb a určenie únosnosti využívania územia.

Pre tento účel je v ÚPN-O potrebné:

- v textovej časti uviesť a v grafickej časti vymedziť územia, pre ktoré je potrebné obstarat' podrobnejšie riešenie (ÚPN-Z, UŠ),
- premietnuť vymedzenie týchto území do záväznej časti ÚPN-O.

21. Požiadavky na vymedzenie plôch pre obnovu, prestavbu a asanáciu a plôch pre verejnoprospešné stavby

V zmysle ustanovení §12, odst. 6, písm. i) vyhlášky č.55/2001 Z.z. záväzná časť ÚPN-O obsahuje aj určenie plôch pre verejnoprospešné stavby.

Pre tento účel je v ÚPN-O potrebné:

- navrhnuť územia určené pre obnovu, prestavbu príp. na asanáciu, tieto plochy uviesť v textovej časti a vymedziť ich v grafickej časti,
- premietnuť vymedzenie týchto území do záväznej časti ÚPN-O,
- premietnuť plochy pre verejnoprospešné stavby do samostatnej schémy záväzných častí riešenia a verejnoprospešných stavieb,
- do zoznamu verejnoprospešných stavieb zahrnúť tie verejnoprospešné stavby stanovené v záväznej časti nadradenej ÚPD (ÚPN- VÚC Banskobystrického kraja v znení Zmien a doplnkov 2014), ktoré sa vzťahujú na riešené územie obce Jalšovík:

22. Požiadavky na vymedzenie zastavaného územia obce

Hranica súčasne zastavaného územia obce je vyznačená v katastrálnej mape obce, ktorá je základným mapovým podkladom pre vypracovanie ÚPN-O obce Jalšovík.

V ÚPN-O je potrebné:

- v grafickej časti vyznačiť hranicu súčasne zastavaného územia a navrhnuť rozšírenie územia navrhovaného na zástavbu.

23. Požiadavky na určenie regulatívov funkčného a priestorového usporiadania územia

V Územnom pláne obce je potrebné vypracovať záväznú časť, ktorá bude obsahovať regulatívy územného rozvoja s presne formulovanými zásadami priestorového usporiadania a funkčného využívania územia vyjadrených vo forme regulatívov obsahujúcich záväzné pravidlá,

ktoré stanovujú opatrenia v území a podmienky využitia. Do záväznej časti Územného plánu obce je potrebné zahrnúť zásady a regulatívy v zmysle štruktúry danej §12, odst. 6 vyhlášky č. 55/2001 Z. z.

24. Požiadavky na obsah, rozsah a spôsob spracovania návrhu územného plánu obce

Obsah, rozsah a spôsob územného plánu bude spracovaný v súlade so zákon č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a Vyhlášky č. 55/2001 o územnoplánovacích podkladoch a územnoplánovacej dokumentácii. Dokumentáciu Návrhu Územného plánu obce Jalšovík bude spracovaná v členení na textovú časť a grafickú časť, bude obsahovať smernú a záväznú časť. Textová a grafická časť Návrhu ÚPN-O nemôže obsahovať variantné riešenia.

Textová a grafická dokumentácia bude v Čistopise vypracovaná v 3-och vyhotoveniach a na CD nosiči a predložiť obstarávateľovi v zmluvne dohodnutom termíne.

“